

Universitätsbibliothek Paderborn

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1710

20. Dies Julii. Ratio, est affectus mentis; quæ bonum malumque discernit,
virtutes eligit, Deum diligit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45477

Julius.

Tessera.

559

cis; hic, in acquirendis, quæ profunt, habet oculum
talpæ. O! si quis esset impensè amans Dei! quod
præclara media illi suggereret, pia Solertia, quibus
Dei gloriam propagaret, & sua merita augeret, & a-
liorum saluti studeret: quoties, dum in pravorum
hominum perversa esset societate, religioso astu sese
inde subduceret: quoties, dum alterius nomen à
maledico aliquo traduceretur, ingeniosè sermonem
aveneret: quot peccandi occasionses, pio dolo decli-
naret: quot discinctos nepotes ad frugem, lau-
dandâ astutiâ reduceret. In istiusmodi solertibus ho-
minibus triumphat Amor divinus; triumphatur A-
mor humanus, imò vix homo: quia ille amor & est
excus, & excusat. Liquet id ex Poëta:

Quisquis amat lusciam, lusciam putat esse ventram.

20. DIES JULII.

Ratio, est affectus mentis; quæ bonum malumque
discernit, virtutes eligit, Deum diligit. *S. August.*
lib. de spir. & ani.

Ratio. I. **R**atio, prout est pars Pruden-
tiæ, est facultas ratiocinan-
di, & colligendi unum ex
allo, & componendi multa inter se, & discernen-
di; ut clara in luce ponantur, quæ connexionem
inter se habent, quæ discrepant, aut repugnant, quæ
sunt aliis meliora, ac præstantiora. Quia Pruden-
tia maximè nititur consultatione, & expensione
finium, ac collatione mediorum. Hæ autem o-
rariæ functiones in eo præsertim illustres sunt; qui
optimè, & ut par est, ex uno progreditur ad aliud;
quid

quod est munus ratiocinantis, à quo etiam facultas Intellectus dicitur Ratio. De ejus præstantia ita T. rius Maximus: (a) Singulis diversa arma ad conservationem sui, natura concessit animalibus. His, unguibus, robur; illis, vim dentium; aliis, velocitatem pedem; aliis, acumen cornuum: aliis, venenum. Horum quidem, homini concessit nihil: nam, & nudum edidit, imbellem, ac debilem, robur exiguum, velocitatem nullam penè; volandi facultatem omnino negavit, tandem vix parvam indulxit. Quid ergo? occultam, se tueri posset, quasi scintillam concessit ei, quam M. tem, sive Ratiōnem dicunt homines. Hoc uno se tueri hoc uno quidquid deest, resarcit: & reliqua, qua concessa sunt corpori, explet: hoc uno singula, quibus ratione antestant animalia, facile compensat.

II. Imbecillitas arinata ratione, perpetuò vincit, vincitur robustior potentia, exarmata ratione. P. fillanimis est omnis calamitas; nihilque est, quod hominis animos adeò dejicit, & penitus profluit, atque miseria. Tunc enim deficiunt vires, evanescunt omne robur, exarmatur quasi animus, languet mens, torpet ratio; totus homo & corpus & animo jacet. Tamen, si Ratio rectè suo fungitur munere, ac secum solerter differat; eludeth homo omnia sævientis fortunæ tela, velut adamatio thorace munitus, & quasi ad saxum; ita ad fulnum ejus, & immobile pectus, omnes ingruentium calamitatum fluctus f. angentur. Deinde hæc promptè ratiocandi virtus servit prudenti homini; partim pro scuto, quo contra invadentes se defendat, partim pro gladio, quo hæstes ultrò invadat.

Hab.

(a) Diff. 32. p. 323.

(A).

Habet enim cornuta quædam in promptu argumenta-
tia ita, qua quidlibet suadere, vel dissuadere est expedi-
tus. Tale erat argumentum Biantis; Hic cùm rogatus
His, unguis effet à quodam, deberetnè uxorem ducere, ac vitam
tempore vivere cælibem? respondit: Aut uxorem pulchram
Horumque habebis, aut deformem: si pulchram, erit communis;
re didicisti, deformem, erit tibi pœna: alterutrum autem non
velocitas est bonum; non ergò ducenda est uxor. Sed uxorius
egavit; aliquis adolescens, ratiocinandi peritus, facile po-
ultam, quæ habebat, ut hostem retorquere hoc telum, diceret: Vel
uam M. habeo pulchram, vel turpem: si pulchram, non erit
pœna; si turpem, non erit communis: ergò ducenda
tuxor.

III. Quām inconcinnè fuit olim argumentatus
ille apud D. Lucam, dives opum, ac frugum; homo
tamen minimè frugi: (a) *Animamea, habes multa*
hunc reposita in annos plurimos. Quid inde infert? Er-
est, quod pauperes aliam, ut Job? Ergò, peregrinos exci-
piam, ut Abrahamus? Ergò, fami publicæ providebo,
ut Joleph? Ergò, derelictos vitam, & mortuos se-
paliam, ut Tobias? Ergò, oppressos, & viduas defen-
diam, ut David: Nihil horum. Quid igitur? *Requiesce,*
comede, bibe, epulare. Hæc vox est potius ex hara Epi-
tuti, porci gremium, quām hominis ratione uten-
sis. Ad hoc semper enitere, ut Ratio semper inter
omnes animæ facultates obtineat principatum. Eâ
tenet potiente; nullum in Animæ interiori politia
et dissidium, nullus tumultus ciefur, nulla gravior
curementem solicitat, nulla vis immanior eam de-
statu detorquet: Oculi, manus, lingua continent se
intra gyrum suæ stationis; nec longius, quām pár est,

Habe

Part II.
(A) L 146, I 20.

N n

divagant-

Julius
uberrim
certe m
quam ex
lit, scien
quid in
adversa
ut sapie
languida
nus fuit
Hinc Tu
c in hac

divagantur. Est igitur, tum status rectissimus, dum
recta estratio. At verò, cùm animum pravi alicui
affectus truculentia rapit, & versat, & quo cum
ei lubet, impellit: tunc Ratione è suo gradu deject
mens furori, & dementiae servit, tunc Libido fa
ccendit, tunc Avaritia menti tenebras effundit,
tunc Iracundia sævam exercet tyrannidem, tunc
mor, odium, spes, metus, livor, & reliquæ per
animum conficiunt: tunc animus excæcatus, car
redit omnes affectus. Et quid inde sequetur, illud Poëtæ;

Cæcus, agens cæcum, facit ipsum sternere secum.

21. DIES JULII.

Prudentis est prospicere; ne frequenter eum pa
teat sui. *S. Ambrosius epist. 82.*

Provi- I. **R**ovidentia, ad futurum pen
denta- net; cùm intenta mens, in vano
etiam contingere, rei apparatum

hoc, aut illo modo instruendum videt; ne spes fin
stretur, ne laudabili fine suo careat. Itaque sine Pa
videntia, nec præcipitia videntur, nec appetit
tus boni eventus, quo cymba negotiorum, tuto, ille
molli appulsi dirigatur: & coguntur multi, ille
acroama imprudentium ore invito ejicere. (a) Ne
putabam, scitè D. Ambrosius: *Fortis viri est,*
dissimulare, cùm aliquid immineat: sed prætendere,
tanquam explorare specula quadam mentis, &
viare cogitatione providà de rebus futuris, nef
dicat postea: Ideo in ista incidi, quia non arbitrat
posse evenire. Hic igitur, Providentia fructus

(a) *l. i. Offic. c. 38.*

(a) C
2. 14. In